

16.8.2021

Sosiaali- ja terveysministeriö
lausuntopalvelu.fi**ASIA Lausunto sosiaali- ja terveysministeriön asetuserinnoksesta / valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden käyttömaksut vuosille 2022–2023, VN/2047/2021**

Lääkärupalveluyritykset ry (LPY) kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Taustaa

Valtakunnalliset sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmäpalvelut (Kanta-palvelut) ovat osa yhteiskunnan perusinfrastruktuuria kuten julkinen tieverkko tai verohallinnon tietojärjestelmät. Niiden pitää olla joustavasti, turvallisesti ja ilman erillisiä käyttömaksuja kaikkien toimijoiden käytössä.

Yksittäiset sote-palveluita käyttävät kansalaiset ovat sote-tietojärjestelmäpalveluiden suurimmat hyötyjät. Myös sote-palveluista järjestämisvastuullinen julkinen sektori on merkittävä kyseisten tietojärjestelmien hyödyntäjä.

Kaikki sote-palveluntuottajat ovat velvollisia liittymään ja toimittamaan tietoja julkisen sektorin ylläpitämään järjestelmään. Tästä on aiheutunut ja aiheutuu niille merkittäviä lisäkustannuksia. LPY:n mielestä nämä lisäkustannukset ovat palveluntuottajien osalta riittävä panostus palvelujärjestelmän kehittämiseen ja ylläpitoon.

Edellä mainittuun viitaten yhteiskunnan perusinfrastruktuuriin liittyvät investoinnit ja kyseisten palveluiden käytöstä aiheutuvat kustannukset pitäisi rahoittaa valtion budjetista eikä palveluntuottajilta kerättävillä erillisillä käyttömaksuilla.

Kanta-palveluiden käyttömaksuja on tähän asti peritty vain terveysalan toimijoilta: kunnilta, yksityisiltä terveyspalveluntuottajilta ja apteekkeilta. Nämä toimijat ovat jo vuosia sitten yksimielisesti esittäneet, että kyseisten maksujen perimisestä pitää luopua – viimeistään silloin, kun sote-palveluiden järjestämisvastuu siirtyy pois kunnilta ja kuntayhtymiltä.

Lausunnolla olevasta asetuksesta

Lausunnolla olevassa asetuserinnoksessa esitetään, että sote-tietojärjestelmien käyttömaksuja peritään terveyspalveluntuottajilta ja apteekkeilta myös vuosina 2022 ja 2023 pääpiirteisään samoin perustein kuin tähänkin saakka. Esimerkiksi yksityisen sektorin toimijoiden käyttömaksut perustuvat tuotettujen sähköisten lääkemääräysten määrään ja kuntien maksuosuudet niiden asukasmäärään.

16.8.2021

Kyseessä olevien käyttömaksujen oikeudenmukaisessa kohdentamisessa on ollut suuria haasteita alusta asti. Lisäksi näiden käyttömaksujen kerääminen on aiheuttanut ylimääräisiä hallinnollisia kustannuksia.

On syytä muistaa, että viime kädessä kyseiset kustannukset peritään palvelujärjestelmän asiakkailta. Esimerkiksi kuntien ostopalveluissa nämä kustannukset kohdentuvat palveluita hankkivien kuntien maksettavaksi.

Eduskunnan 23.6.2021 tekemän päätöksen (sote-uudistukseen liittyvä lainsäädäntö) mukaisesti sote-palveluiden järjestämisvastuu siirtyy kunnilta ja kuntayhtymiltä perustettaville hyvinvointialueille 1.1.2023 alkaen. Hyvinvointialueiden rahoituksesta vastaa siitä alkaen valtio. LPY:n mielestä ei ole tarkoituksenmukaista, että kunnilta, kuntayhtymiltä, hyvinvointialueilta tai muiltakaan alan toimijoilta kerätään tietojärjestelmäpalveluiden käyttömaksuja 1.1.2023 jälkeen. Siksi ei ole perusteltua säätää esitettyä asetusta kahdeksi vuodeksi.

LPY katsoo, että valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden käyttömaksujen keräämisestä pitää luopua ja rahoittaa ne valtion budjetista. Tällöin kyseiset kustannukset kohdentuisivat mahdollisimman oikeudenmukaisesti: ne rahoitettaisiin verovaroilla kuten muutkin yhteiskunnan perusinfrastruktuuriin kuuluvat palvelut ja niistä aiheutuvat investointi- ja käyttökustannukset.

Rahoitus Suomen kestävä kasvun ohjelmasta

Suomen sote-tietojärjestelmäpalvelut (Kanta-palvelut) ovat alkuhankaluuksien jälkeen kehittyneet varsin hyvin. Niiden käyttäjä- ja käyttömäärät ovat kasvaneet huomattavasti. Myös uusia toiminnallisuuksia on saatu käyttöön, esimerkkinä Omakanta-palvelut. Valtakunnallisen tietojärjestelmäinfrastruktuurin aikaansaaminen on osaltaan luonut edellytyksiä digitaalisten terveyspalveluiden kehittämiseksi ja käyttöönotolle.

Digitalisaation hyödyntämistä sote-palvelujärjestelmän tuottavuuden parantamiseksi voidaan edistää investoimalla alojen tietojärjestelmien ja -varantojen kehittämiseen. Näiden investointien rahoittamiseen voidaan vuosina 2021–2023 hyödyntää EU:n elpymisvälineestä saatavaa rahoitusta.

LPY:n näkemyksen mukaan edellytysten luominen digitaalisten sote-palveluiden kehittämiseksi ja käyttöönotolle soveltuu hyvin Suomen kestävä kasvun ohjelman rahoituksen piiriin. Esitämme, että valtakunnallisten sote-tietojärjestelmien investointi- ja käyttökustannuksia rahoitetaan vuosina 2022 ja 2023 kestävä kasvun ohjelmasta. Tällöin ei ole tarvetta kerätä alan palveluntuottajilta lainkaan asetusluonnoksen mukaisia käyttömaksuja.

Lääkäripalveluyritykset ry:n puolesta,

Ismo Partanen
toiminnanjohtaja